

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Egész évre 6 koronára.
Félévre 3 koronára.
Egyes szám ára 14 fill. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Vár-utca, hova a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések küldendők. — Kéziratok nem adóznak vissza.

HIRDETÉSI DÍJAK

Ulcse díjazás szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok többszöri hirdetésénél árkedvezményben részesülnek.
Nyitlter petit sora 30 fillér

Vörösmarty Mihaly.

Unnepi barsonaként hangzik az egész országban a figyelmeztető, a lelkesítő hang „Vörösmartyinak emeljük a fővárosban szobrot” s a nemzet mélyen érzi a hívó szót, a név említésére kitör a lángoló lelkesedés, siet mindenki áldozni annak a nagy költő emlékének, a ki visszavezette népét ősei nagyságához dicső multjához s ott annak szemléletében buzdítja a követésre, az ősök erőneik ápolására.

Képzletünk visszaszáll abba a ragyogó világba, melyet Vörösmarty lánglelke teremtett meg, szent áhitattal bálványozzuk a költők királyát eszméinek, ragyogó költészetének pompázó trónusában, elménk, gondolkodásunk összeolvad azzal a bámulatos eszményi világgal, a melyben ő mozog s ott e fényben érezzük a nagyság, a hódító dicsőség büszke érzetét.

Vörösmarty nevének említésére önként eszünkbe jut egy kor, mely őt megelőzte, a melyben magyar nyelvünk bár a nyelvújítás tisztító tüze már éreztetni kezdé hatásait, az idegen szavak, behatások nyüzse, megrozdasodott bilincse alatt állott, mi-

dőn nem lehetett minden gondolatunkat, eszménket azon az édesen csengő anyanyelven kifejezni, mert nem volt rá kifejezés, a germanizmus a latinizmus minden pillanatban előtérbe lépett. Azonban nemsokára jött a jobb kor, a mely után százezrek ajkáról szállott el az epedő sóhajtás, a nyelvújítás dicső harsza diadalmason haladott előre s a pusztanyéki gazdatiszti lakban, a székesfehérvári gymnasium csendes falai között észrevétlenül készült egy nagy szellem, hogy rövid idő múlva bámulatra ragadjon nyelvének csengésével, a költői zamat fenségével minden honfiut, a kinek érzéke van a szép, a magasztos iránt.

A fiatal, zsenge lélek kilépett a küzdőterre, s az alig 25 éves ifjú költőtől egy oly mű jelenik meg, a mely a csodálat, a bámulat előtörő, ujongó érzetét keltette a költőkben, tisztolétet parancsolt mindenfelé a párdunatos ősök dicső honában.

A „Zulán futása” lelkesítőleg, a megváltozott magyar nyelv ragyogásával zengett a régi, arról a dicső multtól, a melyre borongó képzelete vissza ragadta s a melynek fényénél megmutatta nagy lelkét, kitörő eszméinek

a fenség isteni körében uszó magasztosságát.

A „Szózat,” a mely tette, lelkesedésre ragadja a honfiai keblet, a mely reményt kelt a csüggedés korában, a mélyen érző honfiu bánat keserve magával visz s a haza iránti szent, lankadatlan szerelmet oltja keblünkbe s szerzőjét dicsőfényrel veszi körül nevét megörökíti miadaddig, míg magyar lesz a négy folyó és a zöldelő halcsok hazájában.

Azok az elbeszélő költemények, a melyeket a költők királyja irt mind fényes ragyogásai alángelmének, visszavezetnek abba az örökké igéző, lovacgias, dicső korba.

Szóljunk-e Vörösmarty drámáiról. Vagy beszéljenek maguk: Az „Áldozat”, „Vérnász”, „Marót bán” s más darabok. Szigorú kritikusok sok kifogást emeltek ezek ellen, de csak a drámai egység s más ilyen mű kellékek szempontjából, azonban azért gyöngy szemek maradnak a magyar irodalomnak. „Csongor és Tündé”-jének ökes nyelve elragadó bája, tiszta, üde zamat elnémit minden gáncot s ott áll a maga nagyságában a költők Zeusa.

Vörösmarty lyrai költeményei, melyek oly szépen zengnek hazaszeretet-

TÁRCSA.

Unnepi beszéd.

Irta és a folyó éri november 22-én a csik-sorlyói róm. kath. tanítóképzőben Szent Czezelia védő szent tiszteltére tartott ünnepélyen felolvasta Kaszai Lajos csik-sorlyói plebánus és képezési tanár.

Tisztelt közönség!

Midőn az emelvényre lépek, hogy iskolai unneplünk eszmei tartalmának tolmácsa legyek, mindenek előtt a tanári kar és az ifjuság nevében szívesen üdvözlöm tisztelt vendégeinket. Szeretném hinni, hogy önöket most nem a szórakozás küzönésos vágya hozta a mi egyszerű termünkbe, hanem a múltval léleknek azon üszönyszerű hajlandósága, hogy olykor-olykor szívesen elmereng a letűnt századok erényhőseinek magasztos emlekein.

Nemünk sok százados tapasztalata bizonyítja, hogy látjuk, helyeseljük, sőt szeretjük is az erkölcsi szepet, de a mindennapi érdekharcz zajában ennek tudata igen gyakran elhomályosul. Ne tagadjuk! Ebben a tekintetben mindnyájan gyermekek vagyunk. A tanulásban nem tudjuk sokáig nélkülözni a szemléletet.

Az erkölcsi neveléstan elvek mozdulatlan jegezei akárbányszor hidegen hagynak, de a példákön felbuzdulunk.

All ez mindenkire, de különösen erényes az ifjuságra nézve. Az ifjunak magav ideálokra van szüksége.

Ugyanezért hála a Gondviselésnek és tisztelet az eldők bölcseségének, hogy imézetünk életét oly jeles védő szent oltalma alá helyezék, kiből a leendő tanító megtalálja azon sarkalatos erényeket, melyeknek hű követése őt hivatásának magasztalára segítheti.

Lelbentsük fel tehát a rég elmúlt idők fátolyát, hadd lépjen lelki szemünk elé Czezelia szül.

Római patricius vér, a Coeciliasok ősrégi családjából. Szülei a bálványok oltáiraín égetnek tűnjent, de ő egész ifjan szakít a családi hagyományokkal és bátran csatlakozik az üldözött keresztények Istenéhez. A család gazdagsága, a nagy uri ház kényelme, a fényes öszeköttetések nem töltik be szívét. Szép lelke tisztább gyönyörök után eped s hogy megőrizhesse teste és lelke szüli tisztaságát a rangjához illő drága köntös alatt kintző ruhát visel. De a Krisztus szeretetnek nem elég a maga boldogsága, hanem másokat boldogítani vágy. Czezelia is kitarja meghittjei előtt szellemének gazdag kincses házát s apostolává lesz az evangéliumnak. Igéje, mint az üdítő harmat, beszéde mint a csendes nyári eső, megtermékenyíti a zord lelkeket. S a mig világot gyújt mások elméjében, őt sötétbe

zarjak. Majd lesújt a bakó élesre fent bárdja... s így készűl a szűnek martyrkoronája.

Tizenhatszáz éve Alexander Sever császár feledésbe ment rég, de azt, kinek vérént ontá, hányszor unneplették? Mi is ünnepljük. Hogyha nem borulna ránk a késő ősznek szomorú homalya, koszoruba tűznénk örök zűdöt, piros rózsát s fehér liliomot. Mert emléke örök s diadalt ül időn s enyészeten; vértanúságának képe nem szomorít el, inkább lángra gyújt, elvíváségre tanít s nemes tettekre lelkesít; erkölcsének liliom tisztasága pedig megkedveltetti az anygali erényt, mely nélkül az ifjuság virágtalan tavasz és csillagtalan ég.

Kedves ifjak! Szóljunk-e világosabban? Azt talán tehetem; de szólhatok-e melegbben? Oh, ha megértenének engem! Hátha még jól megérthetnek védszentjüket?!

Önök tanítók lesznek. Szép feladat: Krisztusnak pályatára lenni! De az ő sora szegénység, félreismerés, gyanúsítás, üldözés, jutalma pedig: gyulázatos és kínos keresztthalál. Ezekből majd önöknek is juthat valami osztályrésztül; de ha minden elem önök ellen zudul, dalolva eveznek a vézes hullámokon, ha az isteni mester fogynivalóval rendelkezenek.

Mik azok? Hát ki ne tudná?

Fedhetetlen élet, az emberiségnek és a pályáknak szeretete, imával összekapcsolt ün-

ről, szerelemről nagy lelkének az égben szárnyaló megnyilatkozásai. Honfiai lelkesedést, keserveket, bánatot találunk azokban, a fenség átható érzete meg-ráz, felemel, majd meg ismét kény-szerít, hogy leboruljunk a költő nagy-sága előtt. Vagy nem rázza-e meg a honfi lelkét a „Vén cigány“-nak min-den egyes sora, melynek szavai egyen-ként kincseket érő gyöngyszemek a költészet lánglelkű apostolának kin-cses házából.

Vörösmarty művei, egész élete, szenvedéseinek, keserveinek megnyi-latkozásai beszélnek az ő véghetetlen nagyságáról, ezek ébresztették, hívták életre a nemzetet s keltették fel azt a tudatot, amelyet szégyenkezve kelle bevallanunk, hogy annak, a kinek szive, lelke csak nemzeté, a magyar népé volt, az ország szívében, fővárosában emlékéét nem örökíti szobor s a nemzet átértve a hívó szót, áldoz az ő oltárán.

Születésének százados évforduló-jának emlékére az egész országban a lelket gyönyörködtető ünnepélyek tartatnak s a sírjában már majdnem félszázad óta pihenő költő nagy lelke, magasztos szelleme átjárja minden ma-gyar keblét.

Hódolatunk, tiszteletünk az ő meg-dicsőült, szent emléke iránt legyen tiszta, szennytelen, az ő nemes esz-méinek légkörében tisztuljon meg gon-dolkodásunk s az ő kiáltó szótát:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hűve oh magyar!“

megértve törjünk annak a honnak boldogítására, a melyért az ő szive oly hevesen dobogott utolsó perczéig,

zetlen munkásság, hűség a legszentebb elvekhez, és a szabad lélek önkényes lemondása olyan örömekekről, melyeket a köznapi lelkek egyedüli életezéljoknak tekintenek.

Mi az, mi embert boldoggá tehetne?

Kincs? Hír? Gyönyör? Lehet, bár mint üzön,
A telhetetlen elmerülhet benne
S nem fogja tudni, hogy van azív, öröm,
Kinek virág kell, nem hord rózsaberket;
A látni vágyó napba nem tekint;
Kéjt veszt ki sok kéjt szórakozva kerget,
Csak a szerénynek nem hoz vágya kint,
Ki szívből jó, ki lélekben nemes volt,
Ki életsonját el nem égeté,
Kit gűg, mohó vágy s fény el nem varázsol,
Földön honát csak olyan leheté.

Igy énekel a magyar költők királya, Vörösmarty. És igaza van.

„Ha a jövő nemzedék tanítja ábrándok felé nyújtja karját a szórakozni és élvezni vágy, ha még ő sincs tisztában az életiránnyal, hogyan szolgálhat másoknak delejtű gyanánt?“

Letűnik, t. közönség és nemes ifjúság! Letűnik nem sokára a XIX. század, ez a büszke század, az idealizmus és anyagelviség, a tudományos haladás és erkölcsi állnyedés, a népszabadság mártýrajának s a kesztyűs rabzolgáknak csodálatos százada s felhasad a XX.-nak hajnala.

Mit hoz a jövő? Tudni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy olyan század, mely elődjétől örökli

legyünk az ő szellemében magyarok s akkor bekövetkezik az ő magasztos jóslata:

„Lesz még egyszer ünnep e világon.“
Rp.

Néhány szó egy üdvös mozgalomról.

A budapesti egyetemi polgárság egy tekintélyes része, melyhez nemsokára lelkesedéssel csatlakozik az egész ifjúság mozgalmat indított a maga kebelében a párbajmúnia megszüntetésére. Állásfoglalását az egyetemi tanári kar is teljes örömmel és helyesléssel fogadta. Vajha az ifjúság a nemes célért való küzdelmében kitartana, eredményt érne el s példájával és sikerével a nagy társadalomra hasonló actio megindítására hatást gyakorolna!

A napi sajtó újabb és újabb rémhíreket hoz. Ez és ez kardpárbajban súlyosan megsebesült, emez pedig pisztolypárbajban vérzett el, egyik így csonkult meg, a másik amagy. A szenzációsabb esetek, nagyobb emberek halála fölött tesz egy-két keserű kifakadást, elítéli a ferde társadalmi szokást, enyhíteni iparkodik a gyászoló családok fájdalmát és azután mint a féle megszokott, mindennapi esemény fölött egyszerűen napirendre tér. A nagy közönség olvassa a szomorú eseteket s mint egészen közönséges dolog nem tűnik föl neki. Pedig a statisztika sötét képet mutat, az erkölcsi életnek nem javulását, hanem hanyatlását tünteti fel.

A modern társadalom nem hogy megszabadulni iparkodnék a párbajtól, hanem még inkább terjeszti azt; még csak az hiányzik, hogy a bíráló is párbajt vivjünk. — mint a középkorban, — mivel érvényre juttatja az igazságot. Az igazság érvényesítéséről, lovagiasságról beszélünk és győzelemre juttatjuk az ökoljogot. Összeegyeztethető ez az emberi méltóság és az

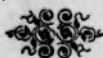
a vallást gunyoló s az állami rendlet felforgató titkos társulatokat, kedvező kilátásokkal nem kecsgethetet.

De bármint áll a dolog, erős a hitem, hogy az országok nagy katasztrófáktól menekülnek meg, ha jó szellemű tanítók kezén lesznek az iskolák. A most pályúra készülő tanítóktól függ minden. Ha akarják, ők lehetnek a föld sava.

Az iskola az ifjúság második szentélye, a tanító második dajkája. Az iskola a vallás, erkölcsi és szellemi ember kiáltó szültsége; a tanító pedig a hit csatornája, a jó izlés terjesztője, a világosság fényezője.

Tehát tanítónak lenni nemes, nagy gondolat! Kedves ifjak! Ha majd szépen megfutva az előkészület pályáját, kilépnék az élet küzdő homokjára, tanítsák meg a népet, hogy feledje földjét. De nem, inkább hogy folytassa annak művelését, szépietését, aknázza ki a benne rejlő kincseket de ne várjon mindent a földtől és a maga erejétől. Isten nélkül, vallás nélkül nincs boldogulás. (Bouquaud.)

Ha ily szellemben működnek, a jól végzett munka tudatában fogják beírni boldogságuk titkát; terjesztik Isten dicsőségét és nagy, erős és boldog lesz a magyarok bazája.

igazi humanizmus fogalmával? Megsértjük egymást s lemoszuk karddal a gyalázatot, legtöbb esetben szenved az ártatlan és ezzel meg van védve a becsület. A társadalom nem veszi észre ezt a fonákságot.

Állatvédő egyesületek alakulnak. előkelő hölgyek és urak nagy gyűléseket tartanak s szigorú szabályrendeleteket alkotnak a madarak, igavonóbarmok bántalmazásának büntetésére. A bérkocsis nem csaphat lovára, mert a rendőr följelent, mint állatkínzót s megbüntetik. Ime, védjük az állatokat az ember támadása ellen s áldozatokat hozunk az állatok védelme érdekében és az emberek kegyetlenkedését, önkénykedését egymás ellenében nem akarjuk megszüntetni, hanem kiesínyes közönyt nyel nézzük! Avagy az ember nem becsesebb teremtmény, mint az állat? A nemzetnek nem áll érdekében, hogy önmagát védelmezze? Mikor minden állami lény megsemmisülésével a saját erejéből veszi!

Az államnak a polgárok cselekedetére, hogy az jogszerű legyen, irányítólag kell hatnia, neki a társadalmi ferdeségek fölött magasán, tiszta légkörben kell állnia, az igazságot kell érvényesítenie és az ökoljogot csírájából kiirtania. Ezért szigorú törvénynyel kell föllépnie a párbajozók ellen, a törvény szigorú hatni fog a társadalomra s lassankint a mai ferde felfogás megszűnik és a párbaj megvetett cselekmény lesz, a mely ma családnak, társadalomnak és a hazának annyi veszteséget okoz. Remélhető, hogy az emberiség haladása, az igazi civilizáció megszünteti ezt az emberietlen s a mai társadalom által annyira dédelgetett párbajmúniát. A párbaj igazságtalan, egyenlőtlen voltánál fogva fölleltel megszüntendő s a becsületsértés eldöntése bírói ítéletre bízandó!

Milyen fonákság! Megsérti valaki az én személyemet s ezért nyilvánosan megkorbácsolom az illetőt, mint egy kutyát. Ez igen nagy s mint ilyen súlyosan büntetendő jogtalanság! Most a megkorbácsolt a társadalom felfogása szerint provokál engem, mert különben diszqualifikálva lesz. És mi történik az összetűzésnél? Mert véletlenül ügyesebb lövész, vagy kiválóbb kardfogató vagyok, mint az ellentél, levágom, vagy súlyosan megsebesítem őt. És ez igazságos dolog? Helyre van állítva a becsület? Igen a társadalom felfogása szerint, pedig az előbbi jogtalanság újabbal tetéztetett, esetleg az ártatlannal szemben. Az ember életét a sorsra, véletlenre bízni nem szabad.

Nagy ellentét, hogy ugyanazon államban a katonai törvény megengedi, sőt parancsolja, a polgári törvény tiltja a párbajozást, ezzel igen sokszor ki van szolgáltatva a polgár a katona szeszélyének.

A budapesti egyetemi ifjúság komoly föllépése a párbaj ellen mindenesetre dicsérendő magatartás. Az a tény, hogy az ifjúsági egyesületek elnökeiből és egyetemi tanárokból állandó bíróságot alakít, a mely az egyetemi polgárok között előforduló becsületbeli ügyekben ítélt, a ma annyira

elharapozott legtöbbször alaptalan párbajok számát csökkenteni fogja, a mi nagy erkölcsi és anyagi haszonnal jár. Az ifjúság állásfoglalása a párbaj ellen hivatásának helyes fölfogásából ered és azt jelenti, hogy nem a párbajozásban, hanem a komoly munkában keresi a maga dicsőségét.

Mindenféle.

— **Vörösmartyi ünnepély.** Lelekelmelő szép ünnepély folyt le vasárnap a csikományi függőmasinában a neküldött Vörösmartyi születésének századik évfordulójára néző kéré. Az ünnepély a „Szózat” elnéklésével vette kezdetét, a melyet a vegyeskar meghatóan hazafias lelkesedéssel adott elő. Ezután Daragus András VIII. o. t. tanuló szavalt a Bálint György seminariumi régens és gymn. tanárnak ez alkalomra írt „Vörösmartyi Olvasások” című remek, szép előjátékát. A költemény, melynek minden egyes sora nemes, magas gondolkodásra vall és hiven tükrözi vissza a kültő királynak dicső munkálkodását — nagy hatást keltett a közönség körében. Ezt követte Ráduly Simon függőm. tanárnak tanulásos, Vörösmartyi munkálkodását ismertető és e mellett a kor viszonyaira is bővebben kiterjedő ragyogó nyelvezetű, emelkedett szellemű felolvastása, a mely után Auda Géza VIII. o. t. vonós négyes kísérettel énekelte el a „Cillej és Hunyadiak” című operából szép hangján az ismeretes „Ha férfi lelkedet” kezdetű részletet, s utána Hlencsey Balázs szavalt a nagy hatású Vörösmartyi „Vén Czigány”-át. Általános tetszést keltett a vegyeskar éneke. A „Foti dal”-t énekeltek el ugyancsak betanulva, mely érzéssel. Nagy hatást aratott Hajnó Gábor II. o. t. gymnasiának szavaltja. Vörösmartyinak „A kis gyermek halálára” című költeményét szavaltja el anyai élvességgel, drámaszerű és mennyit egy oly kis gyerektől alig lehet várni! A gymnasiium kiváló zenekara által előadott népdalgyűjtele, melyet a közönség többször megújított — képezte utolsó pontját a hatásaiban magasos ünnepélynek, s a szép számban megjelent közönség — nemcsak Somlyó intelligenciája — hanem városunkból is nagyon sokan voltak, egy kedves ünnepély emlékével távozott el. Közösnet és elismerés illet ezért a gymnasiium lelkes tantestületét, a mely fáradságot nem ismerve küzd, hogy az ifjúság nemes szelleme az ily ünnepélyk által emelkedjék, s a közönség is ritka műveltséget nyerhesse. — Ezen szép ünnepély alkalmából a szobor javára a következő adományok folytak be: Dr. Fejér Antal 8 kor. Páris Frigyes 5 kor. Madár Imre 4 kor. Abraham István, Hajnó Ignác, Mayer Lipót, dr. Prihoda Gyuláné Szathmáry Elek, Pál Gábor, dr. Waalkiewitz Viktor 2-2 kor. Riezner Ödöné, Lakatos Izra, Kovács Antal, P. Tima Dénes, Veress Árpád, dr. Balló István, P. Kopatz Patrik, Herberger Béla, Fazakas Gáspár, Ráduly Simon, Petres András, König Albertné, Sipos Sándor, Petres Domokos, Sánta Simon, N. N., N. N., X. Y. Z. 1-1 kor. Glósz Miksa 80 fill., Ambró Dénés 40 fill., Heindl Aranka 40 fillérről. VIII-ik oszt. tanuló 14 kor., VII-ik oszt. tanuló 11 kor. 80 fill., VI-ik oszt. tanuló 13 kor. 80 fill., V-ik oszt. tanuló 8 kor., IV-ik oszt. tanuló 9 kor. 60 fill., III-ik oszt. tanuló 5 kor. 40 fill., II-ik oszt. tanuló 5 kor. 30 fill., I-és oszt. tanuló 7 kor. 40 fill. Összesen 129 korona 10 fillér. Az igazgatóság ezen hazafias adományokat halás köszönettel nyugtázza és rendeltetési helyére Budapestre juttatja.

— 25 éves jubileum. Ritka szép ünnepélyvel ült meg a csiki rón. kath. tanítótestület felsőköre folyó évi november 24-én Csikkarcsfalván 25 éves fennállását. Délután 10 órákor a tantestület tagjai hálaadó isteni tiszteletet hallgattak, a melyet Rancz János esperes plebánus végzett, ezután meg a karcsfalvi közegháznak a czélna szépen feldíszített nagytermébe vonultak a díszünnepélyre. A „Pápy hymnus” elnéklés és Ráduly Beniam főiskolai elnök megnyitó beszéde után Murányi Kálmán felsőköre kerületi főesperes tartotta meg eszméiben gazdag a keresztény tanító működési körét és munkáját tárgyzó ünnepi beszédét s róla Palincz Sándor dalfalvi tanító szavalt a „Az új ezredév hajnalán” című költeményt ritka szavalói ügyességgel. Kiváló pontját képezte az ünnepélynek az egyesület 15 éves fennállásának története, a melyet Császár Donát csikszentdomokosi tanító elismerésre méltó törekvéssel és buzgalommal állított össze. Spaller Anna dalfalvi tanítónő művészi gyakorlattal és kedvesen adott elő egy monologot, s utána az elnöki záró volt, a melyben az elnök köszönetet mondott a szomszéd tanító egyletek küldöttjeinek megjelenésükért és a dalkör indulójával az ünnepély véget ért, s ezt Gáll Antal kántornál közéből követte. Ebéd alatt az első felkésztött Murányi Kálmán mondata a Pápa 3 szent-és királyunk 5 Felélegés. Ráduly Beniamin köri elnök Majláth piápiókat élette, a kihez üdvözlő táviratot is küldötték. Este fél 8 órátkor kezdve a „Tanítók Háza” alapja javára minden tekintetben szépen sikerült táncszertély tartott. Bevétel volt 199 kor. 40 fillér, kiadás 150 korona 90 fillér, maradt tiszta jövedelem 48 korona 50 fillér. Felülírtettek: Murányi Kálmán 4 korona, Kaszai Lajos 3 kor., Jakab Lajos, öz. Karácsony Jánosné, Krausz Mihály és

Rancz János 2-2 kor. Ágoston József, Konecz József, László Ferencz, Miklós István, Pusztás Tamás, Rácz Béla, Székely András, Tompos Mátyás és Várterész Antal 1-1 kor. Mihály István 80 fillér. Fogadják a nemes ezél érdekében ez uton is a tanító egyesület hála köszönetét.

— Gyászír. Kazantai Vidor kánonizálti kereskedő 38 éves korában hosszas betegsége után f. hó 3-án meghalt. temetése f. hó 5-én d. n. lesz. Halálát özvegye 5 gyermeke és számos rokonsága gyászolja.

— **Promotio subauspicis regis.** Nagy ünnepeket ült november hó 29-én a kolozsvári m. kir. Ferencz-József-Tudomány Egyetem abból az alkalomból, hogy Reinhold Béla végzett orvostan-hallgató és Florián Károly joghallgató eszászari és apostoli királyi Felsége legfelsőbb engedélye alapján subauspicis regis doktorokká avatta. Ő felsége képviselőtében dr. Zsibinszky Mihály államtitkár adta át az avatottaknak a drága emléket képviselő királyi gyűrűket. Az ünnepegy nagyszámú világi és katonai méltóságok, egyetemi tanárok és hallgatók részvétele mellett folyt le. A promotio nagy ünnepelességgel dr. Fabiny Rudolf prof. kor vezette, délután 2 órákor ünnepélyes bankett következett a Newyork szállóban.

— **Iparpártolás Segesvárott.** Gondoltak nagyot és merészt a segevári szász atyafiak, hogy ők mekkora borsot törnek majd a magyarok orra alá a elhatározták, hogy vízvezetékét és villamos világítást szolgáló telepet létesítsenek, de nem a sok elsőrangú ellenfél magyar iparvállalat egyikével, vagy másikával, hanem valami Müller Kézváry nevű müncheni céggel. Hát ez bizony nemcsak hazafiatlanság, melyet a szászoktól megszoktunk, hanem — magyarul — szármáság is, mert az ilyen borsotörők nemcsak a magyarok, hanem ez ország gazdasági fellendülésétől függő és cirkuspektus nemzet hírében álló szászok is tüskölőnek fognak. Ezen közleményt a „Magyar Kereskedő Lapja” után közöljük a megjegyezzük a magunk részéről is, hogy szász sógoraink minden alkalommal nyíltan is kifejezést adnak annak, hogy ők nem magyarok, hanem német szászok jobban mondva „Cultur Volk” és irtóznak mindentől a mi magyar. Segégy Magyarországi!

— **Dampfsége Tusnádn.** Ha bizonyosan nem tudnók, hogy Csikban vagyunk, azt kellene higgyük, hogy legalább is Csanazlauban vagyunk, midőn a törvényeszkileg bejegyzett „Unio Fairpar Részvénytársaság” tulajdonait képező tusnádi gőzfűrészt által használt „Dampfsége Tusnádn” cégnyomással ellátott levélpapirokat és borítékokat látjuk. Igaz ugyan, hogy a tusnádi gőzfűrészt üzemvezetője, valami Bellák Lipót nevű atyánk fia egy kukkot sem tud magyarul, de ez nem teszi megengedhetővé azt, hogy a törvényeszkileg bejegyzett magyar cég helyett, annak meg sem feljő német cég nyomást használhasson, s miután a magyar törvényt nem respectálja, felhívjuk erre a csikszentmártoni főszolgabíró ur b. figyelmét. Különbem még lesz savunk a Jules fűrésztől.

Szerkesztői üzenetek.

R. B. Csi-Szent emokos. A küldött indólistát közölni jük, kivonatolva felhasználtuk.

Felolvas szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Szoboda József.

Nyilttér.

(Ezen rovat alatt közöltétek felelősséget nem vállal a Szerk.)

L.

Folyó évi november hó 27-én d. e. Dr. Boeskor Béla, Csikmegyei tiszti ügyész a helybeli kir. járásbírósg egyik tárgyalási termében, — a hol én egy törvénykönyvet olvasva a diványon ültem, belépve — egyenesen hozzám jött s mindent előzmény nélkül a következő szavakkal támadt reám: „Hallja ha én belépek nekem köszönjön, mert másképpen felképelem”.

Én ezen sértését tőle elégtételt kértem,

miről a következő jegyzőkönyv és nyilatkozat véteztet fel:

Jegyzőkönyv

felvett Csik-Szeredán, 1900. november 28-án d. u. 4 óra 30 perczkor a honvéd laktanya irodájában.

Jelen voltak D. Á. és L. D., mint dr. Boeskor Béla megyei tiszti ügyész megbízottai, — M. J. és M. V., mint dr. Nagy Jenő ügyvédjelölt megbízottai.

Tárgy.

Folyó hó 27-én d. e. 10 órákor dr. Boeskor Béla a helybeli járásbírósgnál megjelenván, az ott ülő dr. Nagy Jenőt ezen szavakkal illette: „Hallja, ha én belépek köszönjön, mert másképpen felképelem”; a sértés indokai a sértő nézete szerint, hogy neki a sértettnek köszönni kellett volna. Erre a sértett segédei az ügy elintézésére fegyveres elégtételt kérnek.

A sértő segédei következőleg válaazolnak: felülk azon kijelentésére, hogy folyó hó 27-én d. e. időben őt ügyvédjelölt találkozott, kik közül egyikik ült. Neki nézete s tudomása van arról, hogy ezen urat mintegy összebezárlva őt bojkottálni akarják; ebből kifolyólag sértette meg dr. Nagy Jenőt szóval és a többi urakat irásban.

A tenforgó ügyben kijelentjük, hogy ezen ügyet testületi ügynek tekintjük és azt, mint testületi ügyet összeségében óhajtuk elintézni s így olva meg a kért elégtételt.

A sértett segédei kijelentik, hogy nézetük szerint a fent említett 5 ügyvédjelölt urat testületnek nem tekintik és felük részére a fegyveres elégtételt kérik.

A sértő segédei előbb említett nyilatkozatuk mellett maradnak s ennél fogva az ügyet becsület bíróság elé utalják.

A sértő segédei erre kijelentik, hogy a sértő azon kijelentésével, hogy ezen sértés a testületi ügygel kapcsolatban volna, nem értenek egyet. Ezen tárgyban becsületbírósgot nem óhajtanak és megbízatásukról lemondanak. Kelt mint fent 5 óra 30 perczkor L. D. a. s. k. D. A. s. k., mint dr. Boeskor Béla megbízottai, M. J., s. k. és M. V. s. k., mint dr. Nagy Jenő megbízottai”.

„Kedves Barátunk! A közted és dr. Boeskor Béla m. tiszti ügyész között felmerült becsületbeli ügyben, mint megbízottai dr. Gy. Gy. orsz. képviselő és M. F. m. főjegyző urakkal, mint dr. Boeskor Béla megbízottjaival érintkezésbe léptünk.

Dr. Boeskor Béla nevezett megbízottjai ugyanazon állásponton helyezkedtek s ugyanazon álláspontot ragaszkodtak, mint a folyó hó 27-én felvett jegyzőkönyvben D. Á. és L. D. urak.

Mi megmaradtunk a mellett, hogy téged dr. Boeskor Béla, mint minden szövetség vagy társulatnál kívül álló egyént személyileg sértett s ezért részedre fegyveres elégtételt kértünk, azonban ezt dr. Boeskor Béla megbízottjai felük nevében megtagadták.

Arra nézve, hogy az ügy becsületbírósg elé utalásuk, kijelentettük, hogy azt el nem fogadjuk, mert nézetünk szerint a becsületbírósg beavatkozásának jelen esetben helye nincs. Így dr. Boeskor Béla segédeivel a tárgyalást félbeszakítottuk s rázárdól ezen ügyet befjezettnak nyilvánítjuk. Csik-Szereda, 1900. nov. 30. Igaz barátai: K. J. s. k. és M. G. s. k.”

Ezen jegyzőkönyv és nyilatkozat tanúsítása szerint sértő azért nem adott elégtételt a személyemen elkövetett sértésért, mivel ezzel az ügyvédjelöltek testületét sértette. De hogy ez indokolatlan megtagadása az elégtétel adásának, az kitűnik a fentiekből s abból, hogy ily testület nem is létezik, s hogy maga sértő dr. Nagy Béla-nivel szemben, ki az ügyvédjelöltekre vonatkozott „complot” kifejezésért, az ügyvédjelöltek megbízásból kért elégtételt — épen az ellenkező indokból tagadta meg az elégtétel adását, azt mondván, hogy ő a sértőát „nem

az összes ügyvédjelöltekre értette, hanem csakis azokra, kikhez leveleit intézte és arra, a kit személyesen meg is sértett.

Hogy a dr. Bocskor Béla által kibúvásl felajánlott becsületbíróaság beavatkozásának ezen ügyben helye nem volt, hivatkozom a párbaj-codexekre, melyek azert becsületbíróaságnak csak azon esetben van helye, midőn valamelyik fél párbajképessége s illetve lovagiasága az ellenfél által kétsésgé vonatik. E tekintetben azonban ellenem semmi kifogás nem emeltetett, sőt segédeim egyenes felhívására a sértő segédei kijelentették, hogy ellenem a lovagiaság szempontjából semmi kifogásuk nincs.

Ezek után az ügy elbírálását a közönségre bízom.

Csik Szereda, 1900. decz. 3-án.

II.

Folyó évi november hó 28-án vettem dr. Bocskor Béla csikmegyei tiszti főügyész úrtól az alábbi jegyzőkönyven azoszerint idézett sértő levelet. Az ügy elintézéséről a következő jegyzőkönyv vétetett fel:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Csik Szeredán, 1900. november hó 28-án, 5 óra 45 perczkor, d. u. a honvéd laktanyában.

Jelen vannak D. Á. és L. D. mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I. és N. B. mint Tauber József segédei. M. G. és J. I. mint Dulinszky József segédei. B. G. és K. B., mint Györgypál Domokos segédei.

Tárgy.

Folyó hó 28-án, a délelőtt folyamán következő szövegű levelet kapták dr. Bocskor Béla megyei tiszti ügyész úrtól:

„Tegnap Önnel az utczán találkozáva, eléggé illetlen volt nekem nem köszönni. Ez a magaviselet az idősebb és állásánál fogva Ön felett álló egyént sérti, de főleg azért sértő, mivel úgy értesültem, hogy eljárása az ügyvédjelöltek complotjának következménye. Ha ezt tegnap tudtam volna, bizonyára felképelem. Csik-Szeredán, 1900. nov. 27. Dr. Bocskor Béla s. k.”

Csik-Szeredán, 1900. nov. 27-én. Dr. Bocskor Béla.

Ebből kifolyólag felük nevében lovagias elégtételt kérnek.

A sértő segédei következőleg válaszolnak: felük azon fenti kijelentésére, hogy ezen eljárás az ügyvédjelöltek complotja, tehát mintegy összebezárlva bojkottálni akarják, mint testületnek fegyveres elégtételt adnak, még pedig annak, a kit a sértettek közül a sorshuzás kijelöl.

A sértettek segédei erre kijelentik, hogy ők felük nevében külön-külön kérik elégtételt.

A sértő segédei ragaszkodnak ahhoz, hogy ezt testületi sértésnek tekintik és mint ilyenek a fegyveres elégtételt az előbb említett módon megadják. Kmf. 6 óra 30 perczkor este.

L. D. D. Á. mint Dr. Bocskor Béla segédei. K. J. N. B. mint Tauber József segédei. M. G. J. I. mint Dulinszky József segédei. B. G. K. B. mint Györgypál Domokos segédei.

Folytatott aznap 6 óra 37 perczkor a sértett felek segédei kijelentik, hogy a fenti elégtételt nem fogadják el, csak külön-külön, mert a „complot” kifejezésen kívül a levél tartalma által egyénileg is sértve érzik magukat.

Erre a sértő fél segédei csak mint testületnek adják meg a fegyveres elégtételt és az egészét, mint egy ügyet óhajtják elintézni, különben az ügyet elbírálás végett egy becsületügyi bíróság elé terjesztendőnek találják.

A sértettek segédei kijelentik, hogy becsületbíróaság elé való terjesztésnek helyet nem adnak és részükről az ügyet befejezettnak nyilvánítják.

A sértő segédei előbbi nyilatkozatuk mellett megmaradnak.

Kmf. 6 óra 48 percz. L. D. és D. Á. mint Dr. Bocskor Béla segédei. K. I. és N. B. mint Tauber József ur megbizottai. M. G. és J. I. mint Dulinszky József megbizottai. B. G. és K. B., mint Györgypál Domokos megbizottai.

Eltökintve attól, hogy sértő a Hutter szálóban pár hónappal e előtt minden jogos indok nélkül megérdetett volt, s így neki az általa követelt „Külsős tisztelgetés” nem is tartoztam; tekintettel arra, hogy én a levélben írt időben az utczán sértővel nem is találkoztam; ki kell jelentenem, hogy Dr. Bocskor Béla csikmegyei tiszti főügyész ur velem szemben tanusított ezen eljárását csakis indokolatlan kitémadásnak minősít hetem.

A mi az elégtételt magtagadását illeti, ez szintoly indokolatlan, mint kitémadás, mert az hogy becsületbíróaság hozatott javaslatba, ez az elégtételt magtagadásának indokolatlanságán mitsem változtat, mert ellenem a becsületet érintő kifogás nem emelvé, — fel kell tőleoznem, hogy a sértőnek tudnia kellett, hogy e nélkül a párbajcodexek a becsületbíróaságot kizárják. Egyéb pedig teljességgel nem hozatott fel.

Ezek után csak annyi megjegyezni valóm van, hogy a lovagias ember indok nélkül nem sértetet, de ha már sértett, — elégtételt ad.

Csik Szeredán, 1900. decz. 3-án.

Tauber József.

III.

Folyó évi november hó 29-én dr. Bocskor Béla csikvármegyei tiszti főügyész úrtól az alábbi szövegű levelet kaptam: „Györgypál Domokos ügyvédjelölt urnak Helyben. Tegnap Önnel az utczán találkozáva eléggé illetlen volt nekem nem köszönni. Ez a magaviselet az idősebb és állásánál fogva Ön felett álló egyént sérti, de főleg azért sértő, mivel úgy értesültem, — hogy eljárása az ügyvédjelöltek complotjának következménye. Ha ezt tegnap tudtam volna, bizonyára felképelem. Csik-Szeredán, 1900. nov. 27. Dr. Bocskor Béla s. k.”

En ezen levélben foglalt sértésért dr. Bocskor Bélától elégtételt kértem. Az ügy lefolyása a következő:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Csik-Szereda, 1900. november hó 28-án 5 óra 45 perczkor a honvéd laktanyában. Jelen voltak D. Á. és L. D., mint dr. Bocskor Béla segédei, K. I. és N. B. mint Tauber József segédei, M. G. és J. I. mint Dulinszky József segédei, B. G. és K. B., mint Györgypál Domokos segédei.

Tárgy.

Folyó hó 27-én a délután folyamán a következő szövegű levelet kapták dr. Bocskor Béla megyei tiszti ügyész úrtól. „Tegnap Önnel az utczán találkozáva, eléggé illetlen volt nekem nem köszönni. Ez a magaviselet az idősebb és állásánál fogva Ön felett álló egyént sérti, de főleg azért sértő, mivel úgy értesültem, hogy eljárása az ügyvédjelöltek complotjának következménye. Ha ezt tegnap tudtam volna, bizonyára felképelem. Csik-Szeredán, 1900. november 27. dr. Bocskor Béla.” Ebből kifolyólag felük nevében lovagias elégtételt kérnek.

A sértő segédei következőleg válaszolnak: felük fenti azon kijelentésére, hogy ezen eljárás az ügyvédjelöltek complotja, tehát mintegy összebezárlva bojkottálni akarják, mint testületnek fegyveres elégtételt adnak, még pedig annak, kit a sértettek közül a sorshuzás kijelöl.

A sértettek segédei erre kijelentik, hogy ők felük nevében külön-külön kérik elégtételt.

A sértő segédei ragaszkodnak ahhoz, hogy ezt testületi sértésnek tekintik és mint ilyenek a fegyveres elégtételt az előbb említett módon megadják.

Kmf. 6 óra 30 percz este. L. D., D. Á., mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I., N. B., mint Tauber József segédei. M. G., J. I., mint Dulinszky József megbizottai. B. G., K. B., mint Györgypál Domokos megbizottai.

Folytatott aznap este 6 óra 37 perczkor. A sértett felek segédei kijelentik, hogy a fenti elégtételt nem fogadják el, csak külön-külön, mert a „Complot” kifejezésen kívül a levél tartalma által egyénileg is sértve érzik magukat. Erre a sértő fél segédei csak mint testületnek adják meg a fegyveres elégtételt és az egészét mint egy ügyet óhajtják elintézni. Különben az ügyet elbírálás végett egy becsületbíróaság elé terjesztendőnek találják.

Sértettek segédei kijelentik, hogy becsületbíróaság elé való terjesztésnek helyet nem adnak s részükről az ügyet befejezettnak nyilvánítják.

A sértő segédei előbbi nyilatkozatuk mellett megmaradnak.

Kmf. 6 óra 48 perczkor.

L. D., D. Á. mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I., N. B., mint Tauber József segédei. M. G., J. I. mint Dulinszky József segédei. B. G. és K. B., mint Györgypál Domokos megbizottai.

Ezekből kifolyólag a consequentiát a következőkben vonom le:

Miután párbajképességem ellen kifogás nem emeltetett — becsületbíróaságnak helye nem lévön — az elégtételt indokolatlanul magtagadottnak kell tekintenem. Kijelentem tehát, hogy dr. Bocskor Béla olyan ember, ki sértetni tud, de az elégtételtől elől gyáván meghátrál.

Györgypál Domokos.

IV.

Folyó évi november hó 27-én dr. Bocskor Béla csikmegyei tiszti főügyész úrtól következő ajánlott levelet kaptam:

„Dulinszky József ügyvédjelölt urnak. Helyben. Tegnap Önnel az utczán találkozáva, eléggé illetlen volt nekem nem köszönni. Ez a magaviselet az idősebb és állásánál fogva Ön felett álló egyént sérti, de főleg azért sértő, mivel úgy értesültem, hogy eljárása az ügyvédjelöltek complotjának következménye. Ha ezt tegnap tudtam volna, bizonyára felképelem. Csik-Szeredán, 1900. nov. 27. Dr. Bocskor Béla.”

Erre én fennevezett egyéntől elégtételt kértem, s az ügyről fölvetetett a következő jegyzőkönyv:

„Jegyzőkönyv. Felvétetett Csik-Szeredán, 1900. november hó 28-án, 5 óra 45 perczkor a honvéd laktanyában.

Jelen voltak: D. Á. és L. D., mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I. és N. B., mint Tauber József segédei. M. G. és J. I. mint Dulinszky József segédei. B. G. és K. B. mint Györgypál Domokos segédei. Tárgy: Folyó hó 21-én délelőtt folyamán a következő szövegű levelet kapták dr. Bocskor Béla megyei tiszti ügyész úrtól. „Tegnap Önnel az utczán találkozáva, eléggé illetlen volt nekem nem köszönni. Ez a magaviselet az idősebb és állásánál fogva Ön felett álló egyént sérti, de főleg azért sértő, mivel úgy értesültem, hogy eljárása az ügyvédjelöltek complotjának következménye. Ha ezt tegnap tudtam volna, bizonyára felképelem. Csik-Szeredán, 1900. nov. 27. Dr. Bocskor Béla.”

Ebből kifolyólag felük nevében lovagias elégtételt kérnek.

A sértő segédei következőleg válaszolnak: felük fenti azon kijelentésére, hogy ezen eljárás az ügyvédjelöltek complotja, tehát mintegy összebezárlva bojkottálni akarják, mint testületnek fegyveres elégtételt adnak, még pedig annak, kit a sértettek közül a sorshuzás kijelöl.

A sértettek segédei erre kijelentik, hogy ők felük nevében külön-külön kérik elégtételt.

A sértő segédei ragaszkodnak ahhoz, hogy ezt testületi sértésnek tekintik és mint ilyenek a fegyveres elégtételt az előbb említett módon megadják. Kmf. 6 óra 30 percz este. L. D. és D. Á. mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I., N. B. mint Tauber József ur segédei. M. G., J. I. mint Dulinszky József megbizottai, B. G., K. B. mint a Györgypál Domokos megbizottai.

„Folytatott aznap este 6 óra 37 perczkor.

A sértett felek segédei kijelentik, hogy a fenti elégtételt nem fogadják el, csak külön-külön, mert a „complot” kifejezésen kívül a levél tartalma által egyénileg is sértve érzik magukat. Erre a sértő fél segédei csak mint testületnek adják meg a fegyveres elégtételt és az egészét, mint egy ügyet óhajtják elintézni, különben az ügyet elbírálás végett egy becsületbíróaság elé terjesztendőnek találják.

Sértettek segédei kijelentik, hogy becsületbíróaság elé való terjesztésnek helyet nem adnak s részükről az ügyet befejezettnak nyilvánítják.

A sértő segédei előbbi nyilatkozatuk mellett megmaradnak.

Kmf. 6 óra 48 percz. L. D., D. Á. mint dr. Bocskor Béla segédei. K. I., N. B. mint Tauber József ur megbizottai. M. G., J. I. mint Dulinszky József megbizottai. B. G., K. B. mint a Györgypál Domokos megbizottai.

Ebből látszik, hogy dr. Bocskor Béla az a kifogás, hogy személyemet nem sértette, hanem a hozzám intézett levélben csakis az ügyvédjelöltek testületét érintő sértés foglaltatik — valótlan; — legoklatásabb bizonyítéka ennek a dr. Bocskor Béla által dr. Nagy Béni urnak tett az a nyilatkozat: „nem az összes ügyvédjelöltekre értele, hanem csakis azokra, a kikhez leveleit intézte és arra, a kit személyesen meg is sértett.”

A dr. Bocskor Béla által ajánlott becsületbíróaságnak helye azért nincs, mert lovagiaságom ellen kifogás nem is emeltetett.

Ezek alapján dr. Bocskor Bélát disqualifikálnak nyilvánítom.

Csik-Szereda, 1900. december 3-án.

Dulinszky József.